

Quin tòpic! Sortir dels tòpics

Torna a ser un acte de voluntat i d'equilibri.

La sang bull per les venes d'un adolescent. Vibra per tot arreu! Es menja el món!
«Va! És una temporada, ja li passarà quan es faci gran», diuen el pare i l'àvia..., en una conversa de sobretaula.

L'enyor d'aquesta força il·limitada també corre per moltes altres venes. I molts, perden la mirada en records llunyans de petites lluites estèrils.

Sembla que, quan s'hi pensa, hom pot trobar-se en una cruïlla convergent i divergent alhora, entre allò que desitja i allò que és possible.

La manera d'intervenir en la transformació de la societat forma part de l'educació? Pensar com s'hi col·labora o des d'on s'hi intervé és educació, també? Sembla típic d'una edat ser revolucionari, contestatari i manifestar-se en contra de tot el que hi ha establert. A mida que es va creixent en edat, professionalment o personal, el relativisme, en certes coses, és força habitual. I, sense preveure-ho, es passa de voler transformar a una autotransformació per esdevenir individus sedentaris, immòbils, estancs i l'en-

torn, sovint, deixa de preocupar i es va consolidant el benestar individual. La cursa per aconseguir més benestar, més riquesa, més seguretat fa que es produeixi, gairebé sense remei, un aïllament de l'exterior. L'educació que volem, no és pas aquesta. Ben el contrari, volem gent compromesa amb l'entorn, gent engrescada i viva, gent transformadora de la societat. Entendre que cada petita intervenció pot ser el gra de sorra que falta per acabar el que fa temps s'està construint és creure en l'altre, és confiar en el col·lectiu, és sentir-se part d'un tot. És cert que cadascú, tot sol, pot poc, però la mica de cadascú omple forats importants. Comptar amb l'altre és una aposta a la senzillesa. Educar pensant en aquest altre és fer obrir els ulls. Ser crític amb l'altre, és acceptar la crítica. Tot plegat són les diferents cares d'un mateix políedre. Només cal tenir clar cap a on eduquem els ulls i la mirada.

parlem de:

Fundació «Educació Solidària» 2

Andreu Trilla

Calidoscopi de tardor 4

Projectes educatius que no coneixem! .. 5

Antoni Tort

Ctat. escolàpia Oussouye
Ferran Sans

Josep de Calassanç 9

Ignasi Fernández

La Fundació «Educació Solidària»

Parlem amb Andreu Trilla.

Andreu Trilla, escolapi, va néixer a Balaguer. És mestre, començant a exercir a Tàrraga i, després, al seminari de Navarra. D'aquí passa a l'Hospitalet de Llobregat (Can Serra), on hi està setze anys. En el Capítol provincial de l'Escola Pia de Catalunya de l'any 1991 és nomenat provincial, càrrec per al qual és reelegit dues vegades. És president de la Fundació «Educació Solidària», creada el 1998.

dora i inspiradora, l'Escola Pia no és pas la «propietària» de SETEM, que és una associació civil. Servei Solidari mira més aviat la promoció del voluntariat. És clar que totes tres tenen molts punts de contacte.

Pietat i Lletres podria ser la síntesi i el missatge de la Fundació Educació Solidària?

És una bona manera de dir-ho. De fet, l'experiència escolàpia viu indissolublement unides aquestes dues realitats. Ens sentim cridats a alimentar la fe i la cultura de la gent; però no com dues coses separades (i, menys encara, oposades!), sinó com a dos ingredients d'una mateixa plenitud humana. A Calassanç li agradaven les expressions de globalitat: educar totes les dimensions, de totes les persones, a totes les edats...

La Fundació és un projecte més de l'Escola Pia?

No sé si, amb això d'un projecte més, vols dir una cosa més, de tantes que n'hi ha dins d'una llista ja llarga. No és ben bé això. Crec que la Fundació, en el fons, respon a una mena de substracte de tot allò que ja fem. Quina mena d'educació seria la que es despreocupés de la possibilitat d'educació per a tothom?

Quina relació es pot establir entre la Fundació, el SETEM i Servei Solidari?

Tot i ser tres institucions solidàries, cadascuna té unes especificacions prou concretes. La Fundació és dins l'àmbit de les obres educatives de l'Escola Pia en països del Sud. SETEM treballa en l'educació dins de la solidaritat Nord-Sud, però no necessàriament dins l'àmbit d'obres educatives. D'altra banda, encara que en va ser la crea-

Què és, exactament, la Fundació «Educació Solidària»?

Una Fundació és, per damunt de tot, una idea. Al servei d'aquesta idea es dediquen uns béns i uns esforços, destinats a promocionar-la. Bé, la idea mare d'aquesta fundació és ben senzilla: fer real el dret de tots els infants i joves a l'educació. És clar, l'abast immens d'aquesta idea se'ns escaparia de les mans. Per això ens centrem en les obres educatives que els escolapis han fet néixer en els països del Sud.

Què es farà, des de la Fundació, per compartir solidàriament un projecte educatiu?

Informar, donar a conèixer la realitat, fer conèixer els projectes educatius concrets que ja funcionen o que es volen crear, amb les necessitats reals que tenen. També promoure l'acostament de persones a aquella realitat. Quants educadors catalans han pogut conèixer de prop la realitat dels països del Sud?

Que tothom té dret a l'educació és indiscutible. Com fugir de la llàstima i passar a l'acció?

Suposo que ningú no discuteix aquest dret. Però no estic tan segur que això passi d'una afirmació teòrica. Justament, el que cal és crear aquesta sensibilitat activa, encara que possibilista. No aspirem a grandeses; però sí a accions reals. Perquè aquell dret esdevingui real, calen coses concretes: escoles, mestres, sous per pagar-los, llibres,

materials... No comprenc gaire bé que algú proclamés el dret universal a l'educació i, a la vegada, defugís les maneres concretes de fer-lo real.

Una de les finalitats de la Fundació deu ser recollir diners, oi?

Es poden fer escoles, sense diners? Poden viure, els mestres, sense un sou? Poden aprendre, els alumnes, sense cap mena de material pedagògic? Doncs...

El nostre compromís ha de servir perquè tots els infants i joves del món puguin fer efectiu el seu dret a l'educació.

Fer aportacions econòmiques, més o menys continuades, és un tipus d'acció?

Pel que es veu, no resulta impossible de trobar finançament per engegar projectes educatius, construir una escola o un centre d'atenció als menors del carrer. El que resulta bastant problemàtic és de trobar finançament per al manteniment posterior d'aquestes obres, especialment per a pagar els sous dels que hi treballen. Crec que les aportacions periòdiques, ni que siguin modestes, hi poden ajudar molt.

Des de la Fundació, demaneu o preteneu algun grau de compromís individual?

Em sembla que el que podem fer, des de la Fundació, és alimentar la consciència solidària que cadascú ja té. Per això demanem les dades personals dels qui ens vulguin ajudar, per poder-los mantenir informats periòdicament. També contemplem la possibilitat d'un cert treball voluntari en el funcionament de la Fundació, de cara a les persones que li puguin dedicar un cert temps.

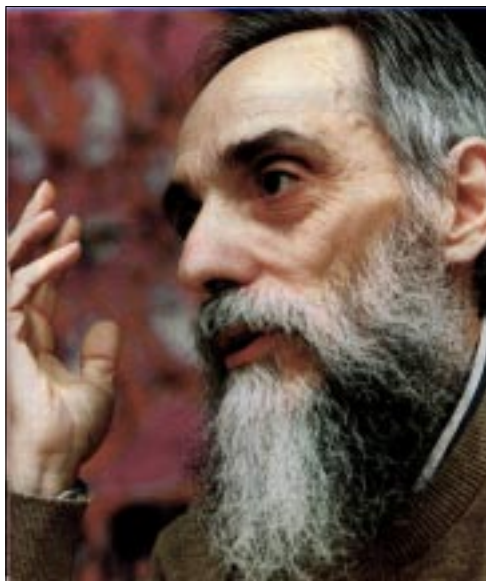
Com compartir aquesta necessitat amb els diferents col·lectius?

Crec que els principals destinataris de les nostres campanyes de sensibilització han

de ser els professors i els antics alumnes ja adults. Són les persones que millor poden entendre el sentit d'un esforç per oferir a tothom allò que ells han tingut: l'educació. Els pares i mares de l'escola potser estan ara molt condicionats per l'escolaritat dels seus propis fills...

Es podria fer algun paral·lelisme, de l'estil "amb 1000 pessetes, vostè pot...", per fer tocar de peus a terra i imaginar coses concretes?

Evidentment. Sembla estrany per a la nostra mentalitat, que unes quantitats, diguem-ne irrisòries, puguin ser tan importants. Al Senegal, una beca escolar per a tot un curs val unes 15.000 pessetes. D'aquesta quantitat pot dependre que una criatura vagi a escola o no. El lloguer d'una casa per a l'acollida de nens del carrer a Mèxic ronda també les 15.000 pessetes, però mensuals. Què podem fer, nosaltres, amb aquestes quantitats?

Penseu que, al nostre col·lectiu, hi ha prou consciència davant d'un projecte com aquest?

Si ens referim als nostres mestres, estic ben convençut que sí. Ara, el pas de la consciència «teòrica» al «tocar de peus a terra», potser no sempre es fa... No sé si ens adonem del que es podria fer amb una petita aportació per part de tots. De fet, la Fundació voldria trobar moltes persones solidàries, ni que siguin d'un nivell modest. No esperem pas que ens toqui la rifa! Som-hi, doncs? T'hi apuntes?

Alguns valors actuals: caritat, solidaritat, justícia

Escoltem els nostres cors i actuem.

«La solidaritat és també, i sobretot, sensibilitat, tendresa, compassió, refús d'exclusions i de sofriments, de marginacions i de violències; és no esperar la tan desitjada justícia universal per a actuar avui, aquí o allà, per mitigar el sofriment humà.

Fent avançar els valors que fan que ens sentim cada dia més ciutadans, en un món cada cop més petit per a mercats i capitals, però de distàncies quasi insalvables per als nostres germans i els seus drets.

Lluitem, doncs, per la justícia, construint societats cada cop més solidàries, més compromeses, en base a persones més sensibles al dolor aliè. D'aquesta manera, des

de la caritat individual, amb el compromís solidari, farem avançar el compromís de la justícia.»

José Maria Mendiluce¹

Tiempos de rebeldes pg.47 - Ed. Planeta

1) Ha treballat a l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per a refugiats (ACNUR) a Angola, Nicaragua, Costa Rica, El Salvador, Guatemala i enviat especial als Balcans on va dirigir la més gran operació humanitària de la història de l'ONU.

Actualment és Eurodiputat pel Partit Socialista i vicepresident de la Comissió d'assumptes exteriors del parlament Europeu.

Calidoscopi de tardor

Màgia de colors, records i bellesa.

Accés: pantà de Vallfornés. A 2,8 quilòmetres per carretera i pista des de Cànoves.

Horari: Poc més de 2 hores.

Referències: Mapa El Montseny, Ed. Alpina.

Diuen els entesos en fotografia, que no hi ha millor temps per immortalitzar un paisatge que la tardor. Ogres, granes i violetes tenyeixen els boscos en abstracte, per fer dels camins, sinuoses catifes de fulla natural. Amb la tardor, el novembre, i amb el novembre Tot Sants: mescla de religiositat i costumisme, un trinxat de panells, moniatos i castanyes que acompanyen el record d'aquells que ens han deixat.

La nostra proposta és un conglomerat en forma de sortida. Es tracta del *Castanyer gros de Can Cuc*, origen de llegendes, fades i tresors. Amb un perímetre a la vora dels 12 metres, constitueix l'arbre més gruixut de Catalunya.

Per anar-hi heu de desplaçar-vos fins al pantà de Vallfornés. Heu d'arribar a la presa i veureu una pista que surt cap a la dre-

ta. Seguiu-la i us enfilareu muntanya amunt fent amples llaçades. Després de 35 minuts, arribareu a Can Cuc, una bella masia solitària envoltada de conreus, des d'on surt un pista planera en direcció nord. Trobareu una cruïlla on girareu a la dreta per iniciar un llarg recorregut en direcció nord. Podeu observar a l'esquerra una bonica vista del pantà. Sense deixar la pista principal, trobareu una segona cruïlla on cal que gireu a l'esquerra i, lentament, aneu tombant cap a la dreta tot endinsant-vos a la vall. Quan arribareu al fons de la vall, trobareu un torrent que heu de creuar. Tot seguit hi ha una bifurcació, gireu cap a l'esquerra i, baixant, arribeu a una segona bifurcació. Preneu la de la dreta, creueu un altre torrent i, tot seguit, preneu el primer camí que surt cap a l'esquerra. El *Castanyer gros* és a 50 metres.

Descanseu, ompliu-vos d'aire pur i admireu un monument en forma d'arbre que ofereix la mare natura.

Projectes educatius que no coneixem!

educació
solidària

Inquietud pedagògica, realitats diverses.

DES DE LA VICEPROVÍNCIA DE LES CALIFÒRNIES

P. Antoni Tort

A la nostra viceprovíncia hi ha moltes realitats de caràcter educatiu, que es porten endavant sobretot a la Califòrnia mexicana, més necessitada d'ajudes i amb més possibilitats d'oferir-les. Les explicarem tot seguit.

Hi ha però, a Mexicali un projecte més seriós que està en camí i és una Llar pels nens de carrer i pels jovenets de 10-14 anys que surten del Tribunal de Menors i que no estan en condicions de tornar a casa seva. És un projecte compartit amb les instàncies municipals, en concret el DIF (Desarrollo Integral de la Família), que és qui ha facilitat el terreny i la construcció de l'immoble. Es tracta d'una Llar per assistir a una quarantena de nois/es en règim d'internat i d'altres en règim extern.

Si tot va bé, esperem que el mes d'abril estarà ja feta l'obra i que hi podrem treballar. Ara, però, mentre s'està construint, existeix ja una petita Llar –Hogar «Chinchachoma», per iniciativa i responsabilitat de l'Escola Pia, que facilita la preparació del personal i l'adaptació d'un grup inicial per quan arribi el moment d'anar a viure a la Llar DIF.

L'escola ha confiat al P. Pep Segalés, acompanyat dels Pares i Juniors de la comunitat de Mexicali, la posada en marxa i la direcció d'aquest projecte que ja està en rodatge.

S'ha pensat que la Llar estigui recolzada per un Patronat que hauria de facilitar els recursos; però l'experiència ensenya que el qui en té la responsabilitat n'ha de treure les castanyes del foc. S'espera que no sigui feixuc el cost de l'alimentació; hi ha mitjans per trobar-lo a nivells caritatius. I així s'ha començat. En l'època de rodatge actual ens costa el lloguer de la casa, la provisió de mobiliari i els sous de les persones que hi col·laboren. Més tard, la despesa més gran serà, sobretot, els sous, si el que desitgem és que els noiets gaudeixin

dels serveis que requereix una institució semblant.

A Mexicali, també ens hem fet càrrec d'una Parròquia –Sant Pau Apòstol–, on pràcticament està tot per fer. Es tracta d'uns terrenys pràcticament desèrtics al sud de la ciutat on s'hi va instal·lant de la manera més pobre la població immigrant que arriba a Mexicali a l'espera de passar als EEUU. Hi ha vuit capelletes entorn dels nuclis de població que s'estan creant. Aquí falta tot: instal·lacions, serveis, voluntaris, llibres, escola per a nens impossibilitats d'assistir a una escola normal.

A Tijuana, el dia 2 d'octubre s'ha obert una guarderia en uns locals de la nostra Parròquia. La família paga una quantitat simbòlica –si la pot pagar–. Portar endavant el projecte és un repte que hem assumit confiant en la Providència.

A Tijuana i a Mexicali els nostres juniors atenen els nens i nenes algunes tardes a la setmana en la «escuela de tareas», espai destinat a ajudar-los a fer els deures i a assegurar els continguts tractats a l'escola. A les dues ciutats s'han organitzat també Colònies d'Estiu, gràcies a grups de joves catalans vinguts a posta per fer aquest servei, extraordinàriament vàlid per a aquests nens i nenes que no tenen mitjans.

D'altres iniciatives pedagògiques són, per exemple, el *Club de Lleons* (educació a la

**educació
solidària**

lectura), la *Ludoteca* oberta a fills i pares, la *biblioteca escolar* al servei dels estudiants i *classes d'anglès i d'ordinadors* que s'ofereixen a Tijuana.

Independentment d'aquesta activitat desenvolupada a casa, es col·labora a nivell educatiu i pastoral tant en diverses escoles que no són nostres a Tijuana i a Mexicali, com en les nostres escoles parroquials de Los Angeles.

Tot això exigeix recursos, fruit de la generositat, perquè les famílies dels nens i nenes amb qui treballem, certament, no els tenen. Des d'aquest punt de vista tot s'aprofita, tot s'agraeix.

DES DEL SENEGAL**Comunitat escolàpia - Oussouye**

Ens demanen que expliquem una mica la feina que portem entre mans aquí a Oussouye al Senegal. Ens presentem: som quatre escolapis catalans, en Paco, en Manel, en Jaume i en Josep Maria. Vivim a Oussouye, un poble en medi rural a l'extrem sud del país, en una zona amb molta vegetació, on es conrea l'arròs que és l'aliment bàsic de la població.

A Oussouye hi tenim un col·legi d'ensenyament secundari, el col·legi «Joseph Faye». Fem el primer cicle de secundària (més o menys equivalent a l'ESO) a més de 400 nois i noies del «departament» (uns 50 km a la rodona). Els alumnes paguen una quantitat, que si bé a vosaltres us podria semblar petita, per a molts d'ells és inaccessible, d'altra banda és una quantitat que no és suficient per pagar totes les

despeses del col·legi, sobretot els salaris dels 15 professors que hi treballen. Gràcies a l'ajuda de molts amics, aconseguim que força alumnes puguin estudiar i que el col·legi tiri endavant. Els professors són originaris de la regió.

També a Oussouye hi ha un internat («Foyer Calassanç») per a 56 nois. La distància obliga molts alumnes a haver de buscar un allotjament a Oussouye. Molts ho fan en famílies, però nosaltres oferim aquest allotjament, senzill però suficient, a 40 nois. Les escolàpies en tenen un de semblant per a un grup semblant de noies. A l'internat, un de nosaltres s'ocupa dels nois i no hi ha cap altra persona al seu servei; de la cuina i de la neteja se n'encarreguen ells mateixos i aporten, també, una petita quantitat de diners que, com podeu suposar, tampoc és suficient per cobrir-ho tot. D'aquests 56 nois, n'hi ha una quinzena que han manifestat la seva intenció d'esdevenir, en un futur, escolapis. Un de nosaltres els acompanya per tal que comencin a aprofundir en aquesta opció.

A uns 9 km. d'Oussouye hi ha Mlomp, un altre poble. És el nostre segon pol de treball. D'entrada, som els responsables de la parròquia. Un de nosaltres n'és el rector i els altres hi col·laborem. A la parròquia, a més de les misses, els sagraments... hi ha els moviments de joves: corals, escoltes, esplai... A Mlomp tenim la responsabilitat, des de fa un any, de l'escola primària parroquial, amb més de 200 nens i nenes. Els problemes, semblants als del col·legi. Per això hem intentat també concedir ajudes als alumnes que ho necessiten.

També a Mlomp, hi ha la Granja-Escola. És una escola de formació agrícola per a nois que han acabat generalment el primari i tenen poques possibilitats de continuar estudiant. En tres anys se'ls dona una formació teòrico-pràctica d'agricultura i de ramaderia. Cursos pràctics al matí, i teòrics a la tarda, per tal de completar també la seva formació general (francès, geografia...). Hi ha quinze alumnes per curs. Quaranta cinc, doncs, en total. Al costat d'aquesta escola hi ha el Centre de Promoció Agrícola (C.P.A.). És una institució que intenta recolzar els joves agricultors i ramaders del departament. Ajuda també els antics alumnes de l'escola perquè es puguin instal·lar i iniciar una petita

explotació agrícola i/o ramadera.

Vet aquí, molt en resum, les feines que tenim encomanades en aquest petit racó de món.

Com ja podeu imaginar, i com ja us hem insinuat, per a totes elles necessitem recolzament. Sols, no podem fer res. Comptem amb amics que ens ajuden, però com més en tinguem, més feina podrem fer. Intenem que sempre hi hagi una mínima aportació d'ells mateixos, però sempre cal completar.

Acabem de començar l'any escolar, vosaltres també. Desitgem que per a vosaltres i per a nosaltres aquest any sigui un any d'anar endavant. Nosaltres, amb la vostra ajuda, ho intentarem.

ESCOLA KALASANS

Ferran Sans – Senegal

UNA ESCOLA COMUNITÀRIA DE BASE A LA PERIFÈRIA DE DAKAR (Senegal)

1. Què és una escola comunitària de base?

- Escola adreçada a nois i noies de 9 a 13 anys *no escolaritzats*, o que *han abandonat aviat l'escola* amb un nivell molt baix. (Al Senegal aquest tipus de nois i noies ja estan exclosos del sistema).
- El cicle d'aprenentatge és de 4 anys (6, a l'escola formal), tenint en compte l'edat avançada dels nois i noies.
- En el *programa d'estudis* –el de l'escola primària formal, però concentrat i adaptat– s'inclouen *aprenentatges pràctics* (agricultura i jardineria; costura, brodat i confecció; cria de pollastres o avicultura), per permetre, als alumnes, una sortida professional després dels 4 anys.
- Hom utilitza la *llengua nacional* (wolof, a Dakar) com instrument d'aprenentatge, per passar després al *francès* com a segona llengua.
- Al final del cicle, l'escola presenta els alumnes que ho volen a l'examen d'entrada a secundària, per donar-los la possibilitat de continuar els estudis formals.

2. El barri de Sam Sam

- És un barri **espontani** de la perifèria de Dakar, fruit de la immigració camp-ciutat.

- Els carrers són estrets i sorrencs, impeditant l'entrada del transport públic: taxis, bus, camió de les escombraries...
- Sense canalització o clavegueram, un 20% del terreny està ple d'aigües estancades durant tot l'any (cosa que ha obligat a un centenar de famílies a desallotjar llurs vivendes).
- L'escola KALASANS s'ha construït en una zona semipantanosa (era l'únic terreny vast disponible en el barri), en una època de sequera prolongada. Actualment, el pati de l'escola està inundat en un 90%.
- Els veïns intenten terraplenar les zones inundades amb les escombraries. El problema de la falta d'higiene i el de la sanitat és un dels més greus del barri. En el districte (100.000 habitants) només hi ha un Centre de Salut amb dos metges i 3 petits dispensaris públics. Al barri no hi ha dispensari.
- Hi ha una escola pública de 2.000 alumnes i 2 escoles privades; només el 55% dels nois en edat escolar està escolaritzat.

educació
solidària

3. L'escola KALASANS

- Va començar el 1996 amb una classe de 39 alumnes. Gràcies a la solidaritat internacional i nacional, cada any ha progressat fins arribar a tenir enguany 254 alumnes distribuïts en 8 classes; té, a més, una biblioteca, una sala de costura, un galliner, dos despatxos, una sala de mestres, un bloc sanitari i una gran sala per a manifestacions culturals.
- L'equip de mestres està format per 8 mestres tutors, un director, un coordi-

**educació
solidària**

- nador pedagògic, dos especialistes (en agronomia i avicultura, i en costura i broderia). El director, el coordinador i un mestre són escolapis.
- La quota dels pares és simbòlica: 5.000 francs/any (1.250 ptes.). Representa el 8% del total del cost del funcionament de l'escola. Els pares estan organitzats en **comitè de gestió** amb l'objectiu de prendre en mà tots els problemes i projectes de l'escola.

4. Projectes immediats

- Trobar una solució estable al problema del pati inundat. Com que no hi ha un pla d'urbanització adequat per a la zona, hem previst:
 - la construcció de 3 petites tanques de totxos per aïllar la part inundada;
 - dedicar aquesta zona inundada a la piscicultura (ja hi ha peixos en aquestes aigües dolces);
 - terraplenar amb camions de sorra les 3 zones protegides per les tanques, a fi d'obtenir un espai per a jocs i un passatge que comuniqui els dos edificis de l'escola.

- Completar l'equipament de l'aula de costura amb la compra de 23 màquines de cosir;
- Afegir un nou aprenentatge pràctic: una aula d'informàtica (l'aula ja hi és; falta el material);
- Reconvertir la sala d'actes en sala de cine, per introduir el cinema a l'escola i per obrir-la al barri.
- Adquirir un terreny fora de la ciutat on poder realitzar un projecte agrícola més una granja, com a sortida professional per a alguns dels nostres alumnes i per a l'autofinançament de l'escola.

5. Com es pot col·laborar amb la nostra escola?

- Apadrinant un alumne. El cost total d'un any escolar és de 14.000 ptes/alumne.
- Ajudant els mestres:
 - salari anual d'un mestre: 165.000 ptes/any
 - transport (per als qui vénen des de Dakar): 22.500 ptes/any
 - manutenció (l'escola paga el dinar dels mestres): 22.500 ptes/any/mestre
- Problema del pati inundat:
 - construcció de les tanques: 2 x 125.000 ptes. (una ja està feta)
 - un camió de sorra: 12.000 ptes. (es necessiten centenars de camions)
- Completar l'aula de costura: 300.000 ptes.
- Equipar la sala d'informàtica: 8.000.000 ptes.
- Sala de cinema: 800.000 ptes.
- Els projectes de la piscicultura i del terreny agrícola són en estudi.

6. Com fer-nos arribar el vostre ajut?

Aquest apartat ja us el deixo a vosaltres, de tota manera, podeu trucar a «Fundació Educació Solidària», Escola Pia de Catalunya (tel. 93 441 00 04) i se us informarà adequadament.

**El proper número anirà dedicat a
«LA CULTURA RELIGIOSA: RELIGIOSITAT I VIVÈNCIA».**

Josep de Calassanç

per millorar

La santedat de les opcions quotidianes.

Moltes persones podrien pensar, i més en el pontificat actual, que tot aquell que hagi participat en la fundació d'algun institut religiós ha obtingut, per aquest sol fet, una mena de dret adquirida a la beatificació. Però, siguem sincers! La vida dels sants fundadors no acostuma a interessar gaire fora d'àmbits molt reduïts. La creació d'ordes religiosos no figura, em sembla, entre els projectes immediats de gran part de nosaltres i per tant, llur peripècia vital ens apareix llunyana, aliena a les preocupacions de la majoria dels homes i dones d'avui.

La visió de l'hagiògraf, tanmateix, no és la de l'historiador, que és lliure d'analitzar la vida dels sants i de les santes prescindint de judicis ulteriors. Al capdavant, què són els sants sinó personatges històrics, nascuts, crescuts i morts en un espai i un temps concret? I resulta que la visió dels historiadors, analitzant la vida d'aquests homes i dones en funció del present que van haver de viure i no del futur que els va mitificar, ens els fa sovint més atractius. Hi descobrim persones de carn i ossos que, enfrontats a diverses opcions possibles, han de prendre decisions concretes.

Vet aquí el cas de sant Josep de Calassanç. Un capellà normal, com tants de la seva època, que el 1592, vorejant els 35 anys, viatja a Roma per raons encara poc conegudes. Un cop allà freqüenta diverses paròquies i és així com s'adona de l'existència d'un gran nombre de nens de famílies humils, sense recursos per sortir del cercle viciós de la pobresa. Mancats de coneixements d'escriptura i d'aritmètica, no poden entrar a treballar a les botigues, les oficines de banca o les dependències de la burocràcia pontificia. Interpel·lat per aquesta situació, el 1597, Calassanç comença a cooperar en les tasques d'una petita escola parroquial del Trastevere, el barri més populós de la ciutat.

Quan l'escola parroquial desapareix, Calassanç en crea una altra amb un grup de voluntaris. Aquest grup coneix altes i baixes, gent que abandona o s'engresca per

motius diversos. Els col·laboradors canvien però és Calassanç qui resta tossudament obsessionat per l'educació d'aquests nens, buscant l'edifici i els recursos necessaris, vetllant per la millora dels mètodes d'aprenentatge. Només després del fracàs d'altres projectes, Josep es decideix de presentar al Papa les constitucions d'un nou orde religiós, que Gregori XV aprova el 1622, trenta anys després de l'arribada de Calassanç a Roma.

Si les vides dels sants no ens interessen és perquè, massa sovint, els biògrafs ens presenten uns personatges irreals, envoltats de prodigis premonitoris, que mai no vacil·len, com si estiguessin predestinats a la santedat. Però per Calassanç, la fundació de l'Escola Pia no és un pla preconcebut en un fàcil camí vers la santedat, sinó la conseqüència necessària d'un seguit d'opcions prèvies. En la Roma de la Contrarreforma, la creació d'un institut de religiosos es revela com l'única forma de garantir la continuïtat d'allò que per a ell és essencial: l'educació dels nois desvalguts, la seva promoció social i humana. Havent constatat la inestabilitat d'altres fórmules, només així pot assegurar el manteniment d'un grup coherent de mestres i d'escoles.

Quan el 1632, Tomaso Campanella vol defensar el seu amic Calassanç de certs atacs, no es basa en les seves virtuts personals, sinó en l'efecte de les seves decisions: «Al banquet de la saviesa, les Escoles Pies conviden tothom, sobretot els pobres». Campanella escriu, al meu entendre, el millor elogi de Josep de Calassanç, que no és sant per haver estat fundador sinó que és fundador per haver perseverat en la seva dedicació als infants del carrer. I aquesta tasca, segurament, resultarà més propera als lectors de «Papers» perquè fundar un orde, no gaires s'ho hauran plantejat, però convidar els nois i les noies al banquet de la saviesa, no és allò que intentem de fer cada dia?

Ignasi Fernández Terricabras

Historiador i professor de secundària

BALAGUER**ACTES DE CLOENDA DELS 300 ANYS**

El diumenge 8 d'octubre es va organitzar el primer dels tres actes de cloenda dels 300 aniversaris de l'escola.

La jornada va començar a l'antiga escola amb l'acte de benvinguda, on hi va haver una Eucaristia concelebrada per escolapis que han estat professors i alumnes de l'escola, realitzant, després, una visita per l'antic col·legi. Aquest va ser un moment emotiu per molts dels assistents.

Posteriorment, a la nova escola es van realitzar els habituals parlaments i el dinar de germanor al polisportiu, on a la tarda van actuar l'Orfeó Balaguerí i l'Esbart Dansaire de Sant Joan Despí.

CALELLA**NOU FORMAT DE LES REUNIONS
AMB ELS PARES**

Aquest curs hem iniciat una nova forma de fer participar els pares i les mares dels nostres alumnes a les reunions d'inici de curs. A partir de 2n d'ESO, després de l'explicació dels temes generals per part del Director Gerent i de les aportacions pedagògiques que fan les coordinadores i els tutors i les tutores (que seria el format clàssic), es convida els pares i mares assistents a participar en una classe. El professorat dels diversos departaments ha preparat una sèrie de sessions pràctiques –diapositives, experiments amb els microscopis o amb productes químics, informàtica...- on d'una manera acollidora i propera s'explica a les famílies com es fa una classe als seus fills. L'experiència que hem tret ha estat força positiva i els pares han valorat molt bé la reunió.

MATARÓ**CANTEM CONTRA EL RACISME**

Amb motiu de la celebració del Nadal, l'escola ha convocat el segon concurs de cançons entre els seus alumnes d'ESO, Batxillerats i Cicles Formatius.

Sota el tema «Nadal: som iguals, som diferents» els participants posaran a prova la seva inspiració i aptitud musical, que es podran veure compensades amb diferents premis a les categories de Cançó Original i Adaptació Musical, els quals es repartirien al llarg de la celebració del dia de Nadal a l'escola, el dia 21 de desembre. Les cançons premiades s'enregistraran en un CD que es posarà a la venda.

Saludem aquesta iniciativa musical en favor de la integració i de passada demanem a les muses que durant aquests dies donin un petit tomb per Mataró, que tot ajuda.

OLOT**AMPA INFORMATIVA**

Aquest curs s'ha creat la revista AMPA informativa, que vol ser una eina per arribar als pares i mares dels nens de la escola, per informar-los i crear un vincle entre l'associació i la resta de pares. Comptem que la nova iniciativa aproparà encara més les relacions d'aquest col·lectiu.

SARRIÀ**NOVA OFERTA EDUCATIVA**

Aquest any l'escola ha endegat uns nous estudis, preparatoris per a la prova d'accés a cicles formatius de grau superior. El grup PPA, que així és com es coneix a l'escola, va començar a funcionar el 2 d'octubre i té previst finalitzar abans de les proves que es faran durant el mes de maig del 2001. Una trentena d'alumnes han triat 4 tipus de famílies professionals: administrativa, electrònica, comercial i informàtica i fan un total de 20 hores setmanals en horari de matí. Comptem amb professorat majoritàriament de batxillerat que desenvolupa les diferents matèries que hi ha en el temari de les proves. I, tots plegats, posem, en aquest curs, molta il·lusió, ja que permet el pas del cicle formatiu de grau mitjà al de grau superior.

SITGES**PREMIS A ALUMNES**

En el context de la *Nit dels Premis Sitges*, on s'atorguen tots els premis convocats a la vila durant l'any, dos antics alumnes de l'escola van ser guardonats amb el premi Josep Carbonell i Gener, convocats pel Grup d'Estudis Sitgetans. Guiomar Coll i Josep Soler, alumnes de 2n de batxillerat del curs passat, van rebre la distin-

ció per sengles treballs de recerca. La nostra felicitació. També, entre els premis de la vetllada, es concedí la Ploma d'Or, màxima distinció cultural municipal, a Ignasi Muntaner, antic professor director de l'escola, en reconeixement a la seva tasca d'investigació sobre temes locals. D'altra banda, l'alumna de batxillerat Carme Muntaner i Alsina ha obtingut el primer premi del concurs local de narració convocat per l'entitat Finestra Oberta i dedicat a Europa. Enhorabona!

VISITA DE PROFESSORS FINESOS

Un grup d'una vintena de professors de secundària de diferents centres docents d'Helsinki van visitar la nostra escola i s'interessaren per la situació, estructura i funcionament de la secundària. Valoraren molt les diferents accions d'atenció a la diversitat i la comunicació i treball en equip del professorat. Per la seva part, ens explicaren algunes actuacions paral·leles a les escoles gestionades pels respectius organismes municipals.

TERRASSA

UNA ALUMNA A LA FIRA DE DISSENY DE VALÈNCIA

A les classes de Batxillerat Artístic es fan tota una sèrie d'exercicis que estan naturalment lligats al món de la plàstica i del disseny. Un prototip de llum, dissenyat per la Clara Aspachs com a treball de classe, ha resultat seleccionat per l'empresa "Acord Disegno" amb la intenció de comercialitzar-lo. Aquesta empresa ha desenvolupat el projecte de la nostra alumna i l'ha portat a la "Fira del Disseny de València 2000", on participen i exposen els millors professionals del moment en aquest àmbit.

ESTAND DE L'ESCOLA A L'EXPO-VALLÈS

L'escola ha participat aquest any a l'onzena edició de la Fira Multisectorial del Vallès que s'ha realitzat des del 20 al 22 d'octubre al recinte firal de Terrassa.

Prop de mil persones han passat per l'estand de l'escola interessant-se per l'oferta educativa que el centre ofereix.

Aquesta ha estat una experiència molt ben valorada perquè ha permès un contacte més directe amb amplis sectors de la població.

Per aquesta ocasió s'ha preparat material de difusió especial sobre les diferents etapes i activitats realitzades per l'escola.

Us anunciem que s'ha reiniciat l'exposició permanent dedicada a les escoles al local de l'Equip de Gestió.

INSTITUCIÓ

VISITA DEL P. GIRÁLDEZ, DELEGAT ESCOLAPI D'EDUCACIÓ

Durant uns dies del mes d'octubre ha estat amb nosaltres, realitzant una visita de seguiment, el P. Miguel Giráldez, delegat del P. General per les escoles.

La seva apretada agenda ha estat plena d'activitats, com ara les visites a diferents escoles on es duen a terme experiències pedagògiques concretes (simulació d'empreses, cicles formatius, aula oberta, projecte mediateca, animació pastoral, casal, CINTRA...) o les trobades i sessions de treball amb diferents equips de persones (directors gerents de Barcelona-Ciutat, coordinació de projectes i àrees de l'Equip de Gestió, comissió pastoral escolar, Congregació Provincial).

Una bona ocasió per observar de primera mà la tasca que va desplegant a casa nostra l'Escola Pia.

PREMI CECOT

A L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

L'Escola Pia de Catalunya ha rebut de la patronal terrassenca CECOT la medalla d'empresa centenària. Ha estat un reconeixement de l'esforç que la nostra Institució ha fet per superar les èpoques de crisi i per la capacitat d'adaptació als nous temps i noves tecnologies. El premi es lliurà en el decurs del sopar de la Nit de l'Empresari, el passat dia 5 d'octubre, on foren premiats un total de deu empreses, entitats i persones.

REUNIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA DE LA FEDERACIÓ D'APA(S)

El dia 28 d'octubre s'ha celebrat a Mataró la reunió ordinària corresponent a aquest curs de la Junta Directiva de la Federació d'APA(s) de l'Escola Pia de Catalunya. En l'ordre del dia s'han debatut les maneres de treballar els objectius programats per al present curs, les qüestions organitzatives pròpies de la federació, a desplegar durant aquest mateix període i s'ha dedicat un temps a la preparació de la trobada anual d'APA(s) que se celebrarà el proper més de gener a Vilanova i la Geltrú.

UN RECORD DE COMIAT

Des d'aquí volem expressar el nostre sincer condol pel traspàs de tres persones que formaven part del nostre col·lectiu: l'alumna Jèssica Sánchez Villegas, de Calella, morta d'un accident; i, per malaltia, el P. Rafael Oller, col·laborador eficient en els col·legis de Sitges, Calella i, sobretot a Granollers i a Igualada, i Mª Carme Masó i Salavedra, professora d'Olot. Tinguem-los presents en la nostra pregària.

Fundar, refundar, reformular o redefinir?

Una nova fundació per a unes noves necessitats.

Pot sobtar que després de 35 anys d'escolapís al Senegal ara es digui que el futur d'aquesta acció educativa passa per una nova Fundació.

Però no oblidem la història. Temps era temps —tampoc fa tant— els infants portàvem segells i paper de plata a l'escola pels negrets —ens deien— de vés a saber on. I això, i un donatiu fàcil pel *Domund*, ens justificava davant del món i alimentava la nostra consciència d'«espanyolets» immersos en els «*años de paz*» (quina vergonya i quina imposició!), en procés de *planes de desarrollo*. I no calia preguntar més; potser només admirar el sistema capitalista liberal (que, en relació al tercer món, després vam aprendre que volia dir explotació i domini). I, si de cas, ja els aniríem a convertir! Fins que un dia descobríem que això no servia per a res, ... i molts —i a les escoles— ho deixàrem córrer (i la consciència potser també la deixàrem tranquil·la!).

Després, dones i homes que anaren a països pobres moguts per la fe, però cridats sobretot per a afavorir la dignitat i el progrés dels autòctons, ens mostraren una altra cara del problema. I, en part, de la solució: es posaren al seu costat, disposats a ajudar-los i a acompanyar-los en el seu procés de creixement, tot afavorint els seus recursos educatius. I avui encara ens ajuden a descobrir als qui vivim a la *vella* Europa que el centre del món ha de canviar de lloc... i de color! Sembren amor i es guanyen l'admiració de molts, potser no tots resulten ser cristians (sí que hi ha força vocacions religioses), però deuen ser millors com a persones.

I, així, ens han ensenyat que la implicació ha de ser vital i d'actituds de fons, en un món global. I que hom és solidari si fa una opció de fons, no si s'apunta a les campanyes, quan s'ha de quedar bé. I surten fundacions a dojo per a implicar, per a difondre i per a obtenir recursos humans i materials (ni que sigui només amb diners, si no ens quedem en allò de la caritat mal entesa, ja deu ser diferent a allò del paper

de plata, que sols servia per fer pilotes i jugar pel carrer).

I tornant a l'Escola Pia, ara que els escolapís en actiu són menys i les demandes de fora de Catalunya creixen, aquesta Fundació nova potser es presenta com una resposta actual a la necessitat de reformular el marc de l'acció realitzada sense que calgui redefinir les finalitats, encara vigents. Tanmateix, ens refundarà a nosaltres?

Zum-zum

agenda

novembre 2000

3. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
8. Formació sobre Caràcter Propi (1a tanda), de 10 a 1, a l'Espai XXI.
Reunió responsables d'extraescolars, de 5 a 7.
9. Xerrada d'actualització religiosa, de 4 a 2/4 de 6.
Reunió responsables del PIRMI, de 2/4 de 4 a 6.
13. CEP-2, de 4 a 6.
Reunió Consell Institucions, de 7 a 9.
17. Com són els joves avui?, de 10 a 1, a l'Espai XXI.
CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
22. Docents de 2n any, tot el dia.
23. Reunió responsables FOC, de 2/4 de 4 a 6.
25. Trobada festiva Personal d'administració i secretaria, a Granollers.
27. Sant Josep de Calassanç.
Caminada contra el racisme.
30. Reunió mediatecaris, de 10 a 1.
Formació administradors, de 10 a 2/4 de 2.

desembre 2000

1. Com són els joves avui?, de 10 a 1, a l'Espai XXI.
CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
4. Formació sobre Caràcter Propi (1a tanda), de 10 a 1, a l'Espai XXI.
7. Festiu a totes les escoles.
11. CEP-2, de 2/4 de 4 a 6.
22. Darrer dia del primer trimestre.
25. Nadal.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

(*) Alerta! Canvis respecte al calendari general.

papers

és una publicació del

**SECRETARIAT DE LES
INSTITUCIONS
ESCOLARS
DE L'ESCOLA
PIA DE CATALUNYA**

Ronda de Sant Pau, 80 2n
08001 Barcelona
Tel.: 93 441 00 04
Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net
http://www.epcat.net

Consell de redacció:

Oriol Blancher,
Ricard Coma,
Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia,
David Magri,
Eulàlia París.

Col·laboradors:

Josep Castillo,
Miquel Mateo,
Pere Vilaseca.

Maquetació:

Carme Roig.

Coordinació:

Eulàlia París.

papers@epcat.net